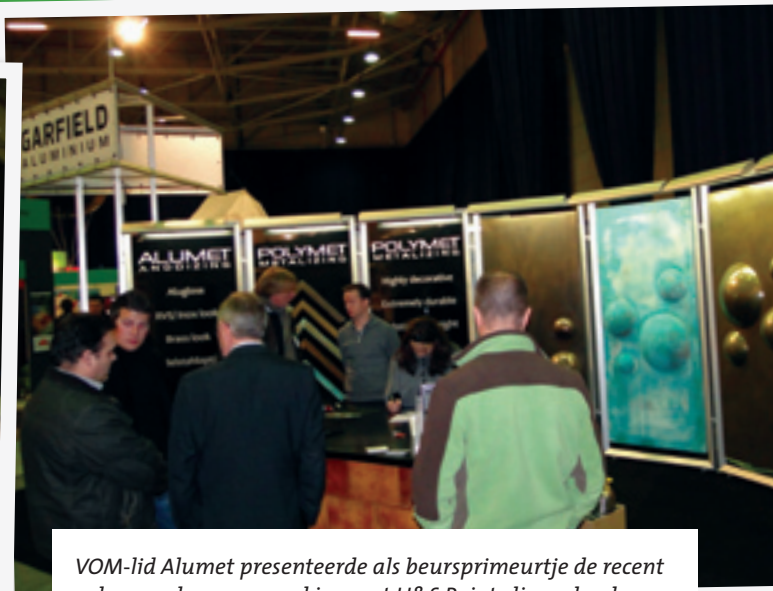

De Versteeg Metaal Groep trok veel toeloop met diverse gecoate materialen.

VOM-lid Alumet presenteerde als beursprimeurtje de recent gelanceerde samenwerking met H&S Paint, die onder de noemer 'Polymet' in de markt staat: een nieuwe techniek waarmee een echte metaallaag aangebracht kan worden op bijna elke ondergrond, zoals lichtmetalen en kunststof.

“Kleur en licht zijn niet los van elkaar te zien.”

Opdrachtgever moet durven

Op 27, 28 en 29 januari werd in het Rotterdamse Ahoy weer de tweejaarlijkse Gevel gehouden (voorheen Geveltotaal). Thema van Gevel 2010 was 'Wereldarchitectuur', hoewel dit niet sterk geaccentueerd tot uiting kwam. Sterker nog: bij diverse lezingen en seminars was te horen dat de tijd van de spektakelstukken ('iconografische bouwwerken') wel grotendeels over is. We dienen ons te richten op functionaliteit in wonen en werken. Dit hoeft niet ten koste te gaan van het uiterlijk, blijkens de maar liefst vijf parkeergarages waarvan ontwerp en uitvoering zijn ingezonden voor de Gevel NBD Architectuurprijs. Baksteen, keramiek en glas zijn de populaire materialen, hoewel de metaal- en metaaloppervlaktebehandeling met divers vlagvertoon nuttig aanwezig was, ook op de gelijktijdige Licht & Architectuur en de expositie Materia.

Wie Duurzaamheid met de grote D verwachtte, moest tijdens het Debat Toekomstgerichte Gevels constateren dat het architectengilde daar techniek noch zwaartepunt voor uit de pen laat rollen. Dat komt mede doordat van de functie van het gebouw uitgegaan wordt, dus van het pakket van eisen. En niet van allerlei bijkomende – overigens soms betwijfelde – mogelijkheden, zoals energieneutrale gebouwen. Glas met zonregulerende coating, zonnepanelen en andere energievoorzieningen op basis van oppervlaktetechnieken zijn meestal slechts bijkomende zaken. Anderzijds had advies- en architectenbureau Op ten Noort Blijdenstein een 4-E Atelier voor de 'voetafdruk' van de gevel op de aspecten Economie, Ecologie, Eerlijkheid en Emotie. Doel was om samen-

hang te vinden in de op de beurs aanwezige kennis, en ondertussen projecten te presenteren waarop producenten en andere bezoekers konden reageren. Want in hoeverre dergelijke overwegingen in de praktijk gerealiseerd mogen worden, hangt natuurlijk ook af van de opdrachtgevers in de bouwkolom...

LEF BIJ DE OPDRACHTGEVER

Voor innovatie moet óók de opdrachtgever zijn nek durven uitsteken, en dat is meer dan een extra windmolentje op het dak. De winnaar van de Daas Baksteenprijs, uitgereikt door de gelijknamige baksteenproducent, loofde terecht zijn opdrachtgever de gemeente Apeldoorn, die lef had getoond bij het woonbouwproject Omnicare. De prijs-

uitreiking werd treffend ingeluid door het baksteen-ensemble Haags Slagwerk, dat in de meest letterlijke zin aantoonde dat er muziek zit in dit vaderlandse product. Een pakkende lezing was er van de Stichting Verenigde Keramische Organisaties VKO, die benadrukte dat de levensduur in Levenscyclusanalyses vaak te licht meegewogen wordt (de officiële norm voor LCA's is NEN-EN-ISO 14044:2006 Milieumanagement - Levenscyclusanalyse - Eisen en richtlijnen van 1 juli 2006). Veel gebouwen uit baksteen staan namelijk langer dan gepland. Een instinker is ook de vervanging van materiaal op bijvoorbeeld driekwart van de levensduur van het gehele object. Dat telt niet dubbel in het materiaalgebruik, maar via een 'breukregel' bijvoorbeeld voor slechts een kwart extra.

De aanstormende generatie ontwerpers en architecten leest natuurlijk niet alleen studieboeken...

Signal Delight (nalichtende coatings) verzorgde de Coatingstand tussen de zeslingbroertjes Textile, Plastic, Metal, Bamboe en Ceramic.

BETON IN PLAATS VAN STAAL

Nog meer duurzaamheidsoverwegingen kwamen er van directeur Jacco van Dijk van Hurks Beton, producent van prefab-betonelementen, die uiteenzette hoe energie-vriendelijker er geproduceerd kan worden voor energievriendelijker gebouwen. Als optie noemde hij een betonnen verlengstuk onderaan windmolens, het Advanced Tower System, zodat de rotor in een stabiele windstroom terecht komt. Dit levert dan 27% meer opbrengst op (ter vergelijking: de coating op de rotors kan 5% winnen – red.). Een stalen mast van boven de negentig meter levert een transportprobleem op, vandaar deze optie om de geluidbelasting te verkleinen. Tijdens de borrel was het mysterie van ‘Nederland niet-windland’ te ontzutselen: omdat ze haast nergens geplaatst mogen worden, zijn het Deense producenten en Duitse boeren die de mogelijkheden benutten, terwijl wij hier zeggen “graag, maar niet hiér”. De beton-innovator had zijn mast dus over de grens neer moeten zetten. Overigens geldt het voordeel van de stabielere luchtstroom niet op zee. Het kan hier niet onvermeld blijven, dat ook hier nog de oude uitdaging geldt voor de staalconserving en onderhouds- en inspectiemethodieken: als het corrosievraagstuk en de technische verduurzaming niet aantoonbaar beheerst worden, zullen andere bouwmaterialen marktsegmenten deels overnemen.

DUURZAAMHEID LIGT AL WEER ACHTER ONS

Schijnbaar nog minder duurzaam werd het bij het avondprogramma van de eerste beursdag, waarop Thomas Rau van architectenbureau RAU zijn visie op Oneplanet-architecture toelichtte. Volgens hem is het tijdperk van duurzaamheid voorbij, het is nauwelijks meer dan een containerbegrip.

We moeten ons richten op de Levensvatbaarheid: van ons denken en doen. We hebben geen energieprobleem, want zo lang de zon schijnt en de planeet van binnen heet is, is er zat energie. Er is eerder een grondstoffenprobleem: metalen als lood, koper en zink hebben eindige wereldreserves. En een geldprobleem is het al helemaal niet: aan de banken is vijfmaal zoveel uitgegeven als nodig is voor de – volgens sommigen te laag gestelde – doelstellingen die in Kopenhagen besproken zijn op de Klimaattop. De spreker sloot af met enkele gebouwen waaraan zijn bedrijf had mogen werken; gebouwen die CO₂- en energieneutraal werken of ge-

bruikmaken van de aanwezige mensen als energiebron. Bijvoorbeeld de draaideur van Natuurcafé La Porte te Driebergen, die bij binnenkomst bijna genoeg energie oplevert voor een kopje – daarmee welverdiende – koffie voor de gearriveerde bezoeker (overigens in samenwerking met Thomas Rau ontwikkeld door VOM-lid Boon Edam BV, die hierover in november 2008 een persbericht deed uitgaan – red.).

NIEUWE KLEURSTELLINGEN

Sigma Coatings / PPG verzorgde bij monde van kleuradviseur en -ontwerper Leo Faasen een levendige voordracht over kleurkeuzes

H&S PAINT + ALUMET = POLYMET

Een beursprimeurtje was de recent gestart samenwerking tussen Alumet en H&S Paint, die onder de noemer ‘Polymet’ in de markt staat. Het is een nieuwe techniek waarmee op bijna elke gewenste ondergrond een echte metaallaag aangebracht kan worden, zoals lichtmetalen en kunststof. Op deze wijze kan men bijvoorbeeld behalve de decoratieve effecten ook gewichtsbesparing en montagevoordelen bereiken. De verkrijgbare metaalsoorten zijn; koper, ijzer, messing en brons. Het bestaat voor meer dan 95% uit metaal en oogt, voelt en gedraagt zich daardoor als gegoten metaal. Het hecht op praktisch ieder oppervlak, waaronder kunststof, aluminium en staal. Door deze eigenschappen kunnen kunststof en aluminium ramen en panelen worden voorzien van een hoogwaardig duurzaam en decoratief metaal. IJzer aangebracht op kunststof of metaal lijkt niet alleen op Cor-Ten staal, het is daadwerkelijk geroest ijzer. Het voelt koud aan en is magnetisch. Naarmate

de tijd verstrijkt, zal het oxidatieproces al naar gelang de omstandigheden nog doorgaan en qua verweringsbeeld veranderen, zoals men dat gewend is van “normaal” Cor-Ten staal. Hetzelfde geldt voor gepatineerd koper. De patina is hier kunstmatig (versneld) aangebracht. Zoals van koperen gevelbekleding verwacht wordt zal ook deze patina in de buitenomgeving nog veranderen. Afhankelijk van de omstandigheden duurt het normaal gesproken ongeveer 25 jaar voordat koper verandert van donkerbruin naar deze groene patina. Een belangrijk voordeel van Polymet koper is de minimale afgifte van koperdeeltjes. Testen wijzen uit dat Polymet koper ongeveer 1/300 deel uitloopt ten opzichte van “echt” koper. Dit is binnen alle normen die gesteld worden aan gevelbekleding. Ook Polymet IJzer heeft verwaarloosbare streepvorming en afgifte. De duurzaamheid en hechting van alle Polymet-varianten is met goede resultaten uitgetest op allerlei ondergronden.

Oppervlaktebehandeld glas deed het goed op de Materia, zoals hier bij Van Dijken Glas uit Waddinxveen.

VOM-lid Decall stak een recent gerealiseerde referentie naar de kroon met een heus schaalmodel, om praktische redenen slechts gedeeltelijk uitgevoerd.

en inpassing in de omgeving. “Kleur bepaalt beleving”, was de pakkende titel, hetgeen hij met beeldmateriaal van bijna identieke gevels in verschillende kleurstellingen en belichtingen aantoonde. Hij besprak enkele van de twaalf zogeheten ‘Kleurstellingen’ van de Stichting Kleur Buiten, waarin hij als actief bestuurslid betrokken is. In december werden in Nieuwspoor te Den Haag de nieuwe Kleurstellingen gepresenteerd: een boekje met pakkende aandachtspunten en stellingnames voor inrichters en ontwerpers van publieke ruimten en binnenomgevingen. (zie ook de rubriek Verenigingen/Instellingen in deze editie).

“Dit is toch het léúkste van de beurs, kléúr?”, ontlokte hij een instemmend ‘jaaa’ van het publiek. Zijn betoog: élke kleur is prima want kleur is ook smaak, áls hij maar onderbouwd is én rekening houdt met de omgeving, maar óók met het verschil in belichting per dagdeel. Ook kunstlicht en lichtvervuiling uit de omgeving spelen een rol. Een gebouw dat op de maquette nog goed tot zijn recht kwam, kan in werkelijkheid toch nog te-genvallen. Stelling 8 gaat over de gekleurde ruimte. “Met veel kleuren kun je veel meer rust creëren, in de natuur zie je dat met >> >> herfsttinten. Door de samenwerking van licht en duisternis kun je spanningsvelden zoeken.” Een uitspraak die ook zou kunnen gelden voor de nagloeiende coatings, die zowel op de Gevel 2010 als op de Materia werden vertoond.

OPPERVLAKTETECHNIEK VOORAL DECORATIEF

Wat de oppervlaktetechniek betreft, blijkt gedecoreerd glas zeer in de smaak te val-

len, zeker bij de ontwerpers die op de groots opgezette Materia konden uitpakken. De vertoonde oppervlaktetechnieken betroffen vooral het decoreren van glas en metaal middels sublimatietechnieken, en bijzondere effecten zoals nagloeiende coatings. Vele honderden resultaten van industrieel ontwerp werden uitgesteld in de enorme hal, die erg goed bezocht werd. Het blijft dan nog de vraag of de opdrachtgevers het aandurven om tot vernieuwingen over te gaan, nu ze hun mogelijke toekomst eventjes in handen hebben gehad.

Nagloeiende coatings waren zowel op de gevelbeurs als in de hal van Materia te vinden, in beide gevallen met een “donkere kamer” die de geïnteresseerde kon betreden om het nagloei-effect na uitschakelen van het licht te bewonderen. Het zichtbaar houden van noodvluchtroutes en dergelijke is een nuttige veiligheidstoepassing. H&S Paint uit Beek en Donk stond voor zijn aanbod van Polymet met VOM-lid Alumet op een gezamenlijke stand. Polymet BV is een nieuwe organisatie opgezet door H&S Paint en Alumet, die ieder (voor 50%) participeren. Met Polymet Metalizing worden plastic en aluminium gemetalliseerd, om ze een metallisch uiterlijk te geven, zoals koper of Cor-ten staal, en de bijbehorende haptiek (hoe het materiaal aanvoelt). Een voordeel is dat de koperpatina aanzienlijk minder snel uitlooft.

VOM-lid Corus vertoonde onder meer continu verzinkt en gebandlakt gevelmateriaal, en de Versteeg Metaal Groep had een keur aan gecoate artikelen uitgesteld, waar veel belangstelling voor was. Zo was de Gevel

2010 zeker geen façade van verkooppraatjes, maar een etalage vol inspirerende ontwerp-mogelijkheden.

MEER INFORMATIE

- www.Alumet.nl
- www.Decall.nl
- www.Gevel-online.nl
- www.HNS-paint.com
- www.Hurksbeton.nl
- www.KleurBuiten.nl
- www.Kalzip.com (Corus)
- www.Meilofriks.com
- www.ONB.nl
- www.PPG.com
- www.Rau.eu
- www.signaldelight.nl
- www.vandijkenglas.nl
- www.vko-keramiek.nl
- www.VersteegMetaal.nl